

การดำเนินงานกลุ่มเกษตรกรจังหวัดเชียงใหม่

OPERATION OF FARMER GROUPS IN CHIANGMAI, THAILAND

นายโชติ นุชม่วง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

พ.ศ. 2542

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

บทคัดย่อ

บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์แห่งปริญญาที่วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

การดำเนินงานกลุ่มเกษตรกรจังหวัดเชียงใหม่

โดย

นายโชติ นุชม่วง

สิงหาคม 2542

ประธานกรรมการที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญสม วราเอกศิริ

ภาควิชา/คณะ: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรทั้ง 3 ระดับชั้น 2) ศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรทั้ง 3 ระดับชั้น และ 3) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกร ในทรรศนะของคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกร ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้คือ คณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 3 ระดับชั้น คือ กลุ่มระดับชั้นที่ 1 (กลุ่มดี) กลุ่มระดับชั้นที่ 2 (กลุ่มปานกลาง) และกลุ่มระดับชั้นที่ 3 (กลุ่มต้องปรับปรุง) ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) จำนวน 262 คน ซึ่งเป็นคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรระดับชั้นที่ 1 จำนวน 64 คน กลุ่มระดับชั้นที่ 2 จำนวน 84 คน และกลุ่มระดับชั้นที่ 3 จำนวน 114 คน โดยให้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและผ่านการทดสอบความตรงและความเที่ยงแล้ว จากนั้นนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์โดยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS/PC⁺) ผลการวิจัยมีดังนี้

ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรทั้ง 3 ระดับชั้น พบว่า มีอายุเฉลี่ย 49 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา แต่งงานแล้วและอยู่ด้วยกัน มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4 คน มีรายได้ของครอบครัวเฉลี่ย 100,363 บาท/ปี

มีพื้นที่ทำกินเฉลี่ย 11 ไร่ ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกร เฉลี่ย 6 ปี และมีประสบการณ์ฝึกอบรมเฉลี่ย 2 ครั้ง/ปี เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรทั้ง 3 ระดับชั้น ด้วยสถิติ F-test พบว่ารายได้ของครอบครัว ขนาดพื้นที่ทำกิน ระยะเวลาการทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการกลุ่ม และประสบการณ์ฝึกอบรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่มีความต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อแยกตามอายุ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว

การดำเนินงานกลุ่มเกษตรกรนั้นพบว่า ด้านการจัดหาทุนเพื่อใช้ในการดำเนินงาน ด้านการจัดหาสิ่งของที่สมาชิกต้องการมาจำหน่ายอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ ด้านการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก อยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านการรวบรวมผลผลิตและผลิตภัณฑ์ของสมาชิก ด้านการจัดหาอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตให้สมาชิกเช่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างด้วยสถิติ F-test พบว่าการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกรทั้ง 3 ระดับชั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกกิจกรรม

ในการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกรทั้ง 3 ระดับชั้น ผู้ให้ข้อมูลระบุปัญหาจากปานกลางถึงน้อยที่สุดคือ ปัญหาการจัดหาทุนเพื่อใช้ในการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง การจัดหาสิ่งของที่สมาชิกต้องการมาจำหน่าย การส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ การจัดหาอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตให้สมาชิกเช่า และการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก มีปัญหาในระดับน้อย ส่วนการรวบรวมผลผลิตและผลิตภัณฑ์ของสมาชิก มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

ผู้ให้ข้อมูลระบุข้อเสนอแนะในการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกรว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบควรจัดหาเครื่องจักรกลหรือเครื่องมือทางการเกษตร และช่วยเหลือกลุ่มเกษตรกรในด้านเงินทุน ดอกเบี้ยต่ำ รวมทั้งจัดสรรให้ตรงตามเวลาที่กลุ่มต้องการ ควรจัดลำดับก่อนหลังตามความพร้อม และการเริ่มจัดตั้งกลุ่ม นอกจากนั้นควรหาทางช่วยเหลือกลุ่มที่ดำเนินงานแล้วประสบปัญหาขาดทุนมีหนี้สินที่เกิดจากภัยธรรมชาติ

ABSTRACT

Abstract of thesis submitted to the Graduate School of Maejo University in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Science in Agricultural Extension

OPERATION OF FARMER GROUPS IN CHIANGMAI, THAILAND

By

CHOTE NUCHMUANG

AUGUST 1999

Chairman: Assistant Professor Dr.Boonsom Waraegsiri

Department/Faculty: Department of Agricultural Extension.

Faculty of Agricultural Business

The purposes of this research were 1) to compare personal, economic and social characteristics of the 3 classes of farmer groups' committees; 2) to compare the operations of the 3 classes of farmer groups; and 3) to find out problems and recommendations concerning the farmer groups' operations.

The samples in this research were 262 committee members, selected by stratified random sampling, of the farmer groups in Chaingmai province, consisting of 64 committee members from Class A (successful), 84 from Class B (moderately successful) and 114 from Class C (least successful) The data were collected by means of pretested interview schedule and processed through the SPSS/PC⁺. The findings were as follows:

The farmer group committees had an average age of 49 years, 4 members per household and family annual income of 100,363 baht. Most of them had finished primary education, married and stayed together. They had an average farm size of 11 rai, served as committee members for 6 years, and had average attendance at a training course of twice a year. The comparison by means of the F-test revealed significant differences in family income, farm size, duration of service as committee and training experience. No significant difference was found when considering age and number of household members.

Concerning the farmer groups' operations, the committee members' satisfaction with fund raising and provision of farm supplies was at a moderate level; knowledge diffusion and welfares, a low level; and farm product collection and provision of farm tools and machinery for rent, a very low level. The comparison by means of the F-test showed significant differences in all activities of the three classes of the farmer groups.

The committee members indicated fund raising a moderately arising problem; provision of farm supplies, knowledge diffusion, provision of farm tools and machinery for rent and the members' welfares, infrequently arising problems; and farm product collection, a least frequently arising problem.

It was recommended by the respondents that the agencies in charge should provide farm machinery and help the farmer groups by providing loans of a low interest rate in time of need and according to priority. Also, the government should provide assistance to the groups with debts due to losses caused by natural disasters.